

Народна библиотека „П. Р. Славейков“ – Велико Търново

Университет по библиотекознание и
информационни технологии

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

БИБЛИОТЕКИ ЧЕТЕНЕ КОМУНИКАЦИИ

СБОРНИК С ДОКЛАДИ ОТ
ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА НАЦИОНАЛНА НАУЧНА
КОНФЕРЕНЦИЯ С МЕЖДУНАРОДНО УЧАСТИЕ

На тема

*Съхраняване, опазване, дигитализиране и популяризиране
на движимото културно наследство*

13 – 14 ноември 2025 г.

Народна библиотека „П. Р. Славейков“
Велико Търново, 2026

Изданието се осъществява с финансовата подкрепа на Национален фонд „Култура“ по програма „Културно наследство“ 2025

Авторите на докладите носят пълна отговорност за съдържанието, оригиналността, изказаните становища и цитираните източници и литература.

- © доц. д-р Калина Иванова, научен редактор, 2026
- © проф. Ивелин Иванов, съставител, 2026
- © д-р Иван Александров, съставител, уводни думи, 2026
- © Марина Стойкова, графичен дизайн, технически редактор, 2026
- © Авторски колектив, 2026
- © Народна библиотека „П. Р. Славейков“ – Велико Търново, 2026

ISSN: 1313-8138 (print)

ISSN: 2683-0981 (online)

Предговор

Двадесет и четвъртата национална научна конференция „Библиотеки – четене – комуникации“ се проведе на 13 и 14 ноември 2025 г. в Регионална библиотека „П. Р. Славейков“ – Велико Търново. Традиционният научен форум отново събра изследователи, преподаватели, библиотечни и музейни специалисти, архивисти и представители на културни институции, които представиха резултати от своите изследвания и професионални практики, свързани с опазването, изследването и популяризирането на книжовното и културното наследство в условията на съвременното информационно общество. В рамките на конференцията бяха разгледани редица теми, посветени на дигитализацията на културното наследство, ролята на библиотеките и архивите като пазители на историческата памет, както и новите технологични и комуникационни възможности за достъп до знание.

Съорганизатори на ежегодния научен форум и дългогодишни партньори в реализирането на конференцията отново са Великотърновският университет „Св. св. Кирил и Методий“ и Университетът по библиотекознание и информационни технологии – София. Благодарност изразяваме и към всички институции, организации и специалисти, които със своето участие и подкрепа допринесоха за успешното провеждане на конференцията и за утвърждаването ѝ като значимо научно събитие в областта на библиотекознанието, архивистиката, културната история и хуманитаристиката.

Официалното откриване на конференцията беше съпроводено с премиера на филма „Възхвала на Търновград“ на Биляна Траянова, а в рамките на съпътстващите събития бе открита и изложбата „Католиците в България XVII – XX век – книжовно-документални свидетелства във фондовете на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ на Националния археологически институт с музей при БАН, организирана под патронажа на пре-

зидента на Република България. В програмата бе включено и награждаването в конкурса „Благослов за Търновград“.

В рамките на четири научни сесии бяха представени многобройни доклади, посветени на широк кръг въпроси – от архивното дело и библиотечните системи до дигитализацията на културното наследство, съхраняването на редки и ценни колекции, развитието на дигитални библиотеки и популяризирането на културното наследство в онлайн среда. Особено внимание беше отделено на ролята на новите технологии, включително изкуствения интелект и триизмерното моделиране, в процесите на опазване, изследване и представяне на историческото и книжовното наследство. Представени бяха също изследвания, свързани с книжовната история, архивни колекции, аудиоархиви, старопечатни книги и тяхното опазване, както и различни аспекти от културната памет и националната идентичност.

Конференцията се отличи с активно международно участие. Свои доклади представиха учени и специалисти от Полша, Румъния, Сърбия, Унгария, Хърватия и Република Северна Македония. Техните изследвания допринесоха за по-широк сравнителен поглед върху процесите на дигитализация, съхраняване и популяризиране на културното наследство, както и върху развитието на библиотечните и архивните практики в европейски контекст. Чрез представените примери от различни страни участниците имаха възможност да обменят опит, идеи и добри практики, насочени към модернизирването на библиотечната и архивната дейност.

Представените доклади демонстрираха разнообразието от научни интереси и интердисциплинарния характер на изследванията, свързани с културното наследство – от историята на книгата и библиотеките до съвременните комуникационни и дигитални стратегии за достъп до знание. Значителна част от изследванията поставиха акцент върху взаимодействието между традиционното книжовно наследство и новите дигитални форми на съхранение и представяне на информацията, както и върху ролята на библиотеките като активни културни и образователни центрове.

Както и през предходните години, докладите от конференцията се публикуват в настоящия сборник, който дава възможност

представените научни изследвания и добри практики да достигнат до по-широк кръг специалисти, изследователи и читатели. Електронният формат на изданието позволява достъп до публикациите чрез интернет страницата на Регионална библиотека „П. Р. Славейков“ в раздел „Конференции“ (<https://libraryvt.com/bg/nauchna-konferentsia-biblioteka-veliko-tarnovo/nauchna-konferencia-2025>), като по този начин допринася за по-широкото разпространение на научните резултати и за развитието на професионалния диалог в областта на библиотечното и информационното дело.

От съставителите

**Опазване, дигитализиране и популяризиране
на поезията на търновския творец
Николай Колев – Поета**

*Людмила Тодорова
Издателска къща „ЧОН“ ЕООД*

**Preservation, Digitization And Popularization
Of The Poetry Of The Veliko Tarnovo Artist
Nikolay Kolev – The Poet**

*Lyudmila Todorova
Publishing House “CHON” Ltd.*

Abstract: *The report presents the process of searching, collecting, digitizing and popularizing published and unpublished poems of the great poet from Veliko Tarnovo Nikolay Kolev – The Poet.*

Keywords: *poetry, digitization, Nikolay Kolev – The Poet*

Резюме: В доклада се представя процесът по издирване, събиране, дигитализиране и популяризиране на публикувани и непубликувани стихотворения на големия поет от Велико Търново Николай Колев – Поета.

Ключови думи: поезия, дигитализиране, Николай Колев – Поета

Кратки биографични бележки

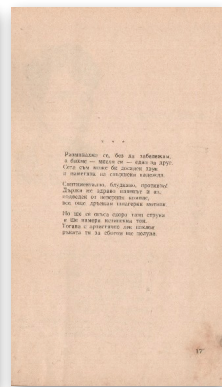
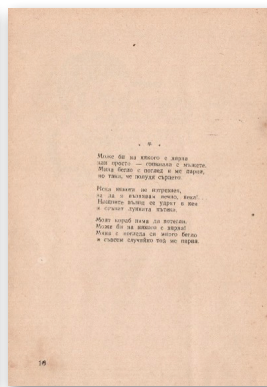
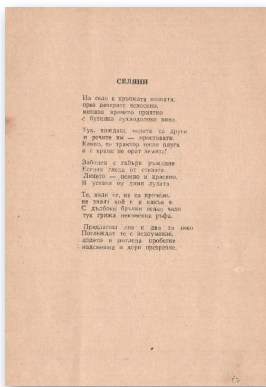
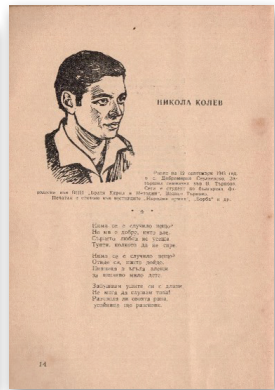
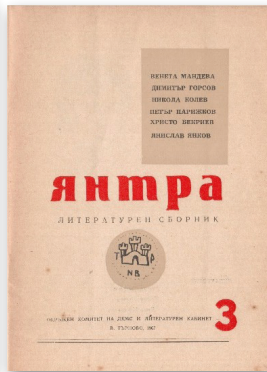
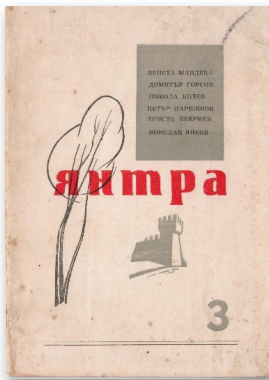

Николай Ангелов Колев – Поета е роден на 19 септември 1943 г. в село Добромирка, Габровска област. Средното си образование получава в Първа гимназия „Св. св. Кирил и Методий“ – В. Търново. Завършва българска филология във Великотърновския университет. След университета няколко години учителства в селата Гостилица и Дрента и в гр. Сухиндол, от които една година в с. Гостилица – 1967 г. В НОУ „Св. Кирил и Методий“ с. Дрента от 1976 – 1977 г. и от 1978 – 1979 г. в СПТУ по КБУ в гр. Сухиндол

Preservation, Digitization And Popularization Of The Poetry
Of The Veliko Tarnovo Artist Nikolay Kolev – The Poet

и в основното училище в с. Ловнидол, Габровско. От 1980 – 1981 г. е възпитател в помощно училище с. Миндя, Великотърновско.

Още като студент се изявява като надарен поет. Участва в рецитали, публикува стихове в издаваните литературни сборници с наслов „Янтра – Литературен сборник“ на Литературния кабинет към тогавашния Висш педагогически институт „Братя Кирил и Методий“ през 1963 г. във Велико Търново.

Факсимилета

Литературни историци и критици, творци за Николай Колев –Поета

Акад. Иван Радев

Николай Колев – Поета е една от емблемите на търновската поетическа школа.

Той е „най-големият поет, който Велико Търново е дало на българската литература в наше време.” Отпреди години е стихът: „Ако от чувства няма полза, от скучен разум няма дважд!“ За поета у Николай това не бе декларация. Нещо повече – не бе и клетва. То си остана просто непоколебимо следвано верую, което с неумолимата си логика се вгради в човешката му и творческа драма.

Из предговора на акад. Радев към първата стихосбирка „Спасена памет“, 1990

„Думи имам страстно утаени“:

„С осанката на Йовковия герой от „Последна радост“ Николай Колев е неотделим от всекидневието и духовния пейзаж на Баждарлъка в Търново. Николай не беше се обричал на бохемата. Тя го причака изневиделица и той се примири. В многото тетрадки, в оставените у приятели – случайни и постоянни – десетки и стотици стихове, епиграми, посвещения, пародии, над дълбоките му откровения и импровизации витаят тютюнев дим и кръчмарска глъч. Но и голямото лъчение на неговия детски чист порив, на трогващата и спечелваща вдъхновеност, на болната му душа, която се бе пречистила в стиха... И изричайки го – свещенодействуваше, и споделяйки го – се осъществяваше... Несъмнена лирична нагласа превръща всичко в биография на една все по-отчуждаваща се от житейските – за сметка на нравствените опори – чувствителност. Следвайки я, авторът на предлаганите стихове остана верен на предметната образност, на изчистената поетическа фраза, на традиционната рима, на класически търсената поанта...

Чета стиховете на Николай, а мисля за човека, и се питам: Какво ще стане с поезията, когато изчезнат посветилите ѝ се не чрез шумна популярност и постоянно присъстващи томове в книжарниците, а нейните безкористни рицари, заставащи на нейна стража с ръкописните си откровения, с вдъхновените си рецита-

ции по литературни четения, клубове и случайни срещи? Всичко в нашия забързан, делови и прагматичен живот ни говори, че няма място за тях, че такива днес не биха могли да дишат и съществуват. Но в разрез с „бюлетина на времето“ застава пред теб един Николай Колев, застава със стиховете и поведението си, с изплаканите си изповеди и те убеждава, че „племето“ е неизкоренимо...

Човекът и неговата поезия са нещо неделимо. Но докато създаденият веднъж стих може винаги да дочака и да се радва на възмездие, то неговият автор набира неумолимо скорост по надличната логика на живия човек.“

Проф. Димитър Кенанов

Из книгата на проф. Кенанов „Тихата лирика и търновското студентство“, 2023: ...С изригващи овации легендарните рецитали на първите великотърновски университетски поети са празници на артистизма, както въодушевено си спомня Генчо Витанов: „Първа аудитория беше наистина Духовен ренесанс, ние прокаравахме пътя на нещо ново и затова се вслушвахме и вглеждахме внимателно един в друг, очакващи изненадата на откритието – кой е между нас Поетът?“

И ето на подиума излизаше *Николай Колев* – по прякор бай Чон. Едър, силен, с права, отметната на една страна черна коса – и започваше с бавен глас да рецитира своите звучни, отмерени, с класическа яснота и категоричност стихове. Изпращяхме го с френетични овации. Той изразяваше фанатичната вяра в магическата сила на поезията. За Николай Колев – Поета, тя беше всичко – светая светих, мисия, призвание, живот...“

Радко Радков – поет

Из предговора на Р. Радков към третата стихосбирка „Неподозирани шедьоври“, 2005

„Пламтяща метафизика, могъщ пантеизъм, „златокръвно семе“ на неизтощимо родолюбие, изумителен сюрреалистичен рисунък като в картините на Салвадор Дали – в неговите строфи „кръстосват рапири“ мълни на гениалност.“

Из Биографични бележки към юбилейния сборник „Свестостта на болката“, 2025

„Поезията остава неговото призвание, начин на живот, страст и болест. Както той самият пише в едно от прекрасните си стихотворения:

...Майко, защо съм поет?

Моето въображение –

няма за него покой.

Пламват у мен отражения.

Водя със словото бой.

Тази безкрайна война е

моята сила и страст.

Как ще завърши не зная.

Може би труп ще съм аз?...

Същият този талант определя и съдбата му. Големият талант е както благословение, така и кръст. Николай Колев – Поета приема този кръст достойно, до края на дните си.

Поетическо творчество, издания, награди на Николай Колев – Поета

Николай Колев – Поета умира от сърдечна недостатъчност на 10 януари 2005 г. След смъртта му остават папки със стотици непубликувани текстове.

Приживе излизат едва две стихосбирки. Дебютната му стихосбирка „Спасена памет“ излиза през 1990 г. в пловдивското издателство „Хр. Г. Данов“. През 1999 г. великотърновското издателство „Слово“ пуска от печат сборника „Лирика“ (предговор, съставителство и редакция акад. Иван Радев, художник Христо Панев). През 2005 г. изд. „Български писател“ (София) отпечатва книгата му със стихове „Неподозирани шедеври“ трета поред, която излиза посмъртно. Авторът е включен в колекционерската антология „Музика над града“ (2017; част от „Поредица 100“ на изд. „Босилков“, В. Търново) заедно с поетите Радко Радков и Янислав Янков, като текстовете са съчетани с репродукции от картини на художничката Ваня Панайотова. Колев е удостоен със званието „Принц

на поетите” от Френската академия „Солензара” в Париж (2005) за най-добър сюрреалистичен стих за стихотворението „Картина“. Френската академия „Солензара” е първото и главно учреждение на Френския институт, създадено с цел изучаване на езика и литературата, формиране на езиковите и литературни норми. Избирането в Академията е пожизнено, поради това наричат академиците „безсмъртните“.

В търсене на непубликувани произведения на Николай Колев – Поета

През 2024 г. в опит да се издири, събере и съхрани творчеството на Поета и по повод 20-годишнината от кончината му през 2025 г., започна подготвянето на сборник с лирика. Книгата излезе през март 2025 г. под заглавието „Светостта на болката“. Вижда бял свят благодарение усилията на дъщерята на поета Людмила, на безвъзмездния труд на редактора, Свежа Дачева, и с помощта на дарения и моралната подкрепа на още неколцина души, сред които Христо Христов, първи братовчед на Поета, семейство Дакови от Троян и проф. Пенка Радева, запазила архив на творчеството на поета, събиран през годините от съпруга ѝ, акад. Иван Радев.

Из предговора на редакторката Свежа Дачева към книгата „Светостта на болката“:

„Кажки на другия след мен, при извора да ме намери

Посвещавам предговора на Людмила, за силата ѝ да инициира и осъществи това издание в памет на 20-годишнината от кончината на нейния баща.

Николай Колев е поетът, роден 1943 г. в Добромирка и започнал своя творчески път през студентските години в любимия си град, Велико Търново, в обкръжението на Калина Ковачева и Янислав Янков. Веднага след тях се появяват Борис Христов, Марин Георгиев, Таньо Клисуров, Маргарита Петкова, Йордан Велчев, Здравко Пеев... Между 1967 и 1981 той учителства във великотърновски и габровски села, но никога, до самия край на 62 годишния си живот, не престава да пише стихове.

Тежката му житейска съдба става причина неговата първа книга „Спасена памет“ да види бял свят едва през 1990 година. Съставител и автор на предговора е Иван Радев. Включените в нея 28 стихотворения са подбрани от папките, които Николай имаше навика да оставя при приятели. В тази книга има стихове и от „моята папка“, която предоставих на Радев, по негова молба, десетина години преди това.

Втората книга, озаглавена „Лирика“ излиза през 1999 пак под редакцията и с предговор на проф. дфн Иван Радев. Явно тогава е имал под ръка повече папки, защото в нея са включени 102 стихотворения. През 2005 година – годината на кончината на Николай Колев, под редакцията и с предговор от Радко Радков, излиза третата му стихосбирка под заглавие „Неподозирани шедьоври“. Тя съдържа 108 творби, болшинството от които са препечатани от предишните му две книги. В предговора Радков цитира академик Иван Радев: „Николай Колев е най-големият поет, който Велико Търново е дало на българската литература в наше време“ и добавя: „Всъщност той е от големите поети на България за всички времена.“ После в известния си патетичен стил твърди, че „в неговите строфи „кръстосват рапири“ мълнии на гениалност“. Поради късния си дебют Николай се съмняваше в себе си като творец, но едновременно с това той твореше така, както дишаше. Това мога да потвърдя като свидетел. Още го чувам как в Клуба на дейците на културата, в ресторант „Янтра“ или в миниатюрната ми, задимена от цигарен дим и пропита с мирис на кафе, търновска квартира, Николай рецитира напевно най-новото си стихотворение...“

Официално представяне на сборната книга, посветена на 20-години от кончината на Поета

На 27 май 2025 г. в читалнята на Регионална библиотека „Петко Р. Славейков“ се състоя литературна среща за сборната книга с лирика на талантливия поет „Светостта на болката“. В нея са включени освен всички стихотворения от трите издадени стихосбирки, така и стихове, които не са публикувани до момента. Изданието беше представено от доц. Ния Радева и Людмила Тодорова, дъщеря на автора. Събитието уважиха университетски

преподаватели, приятели, колеги и негови съмишленици. Гостите имаха възможност да се насладят на стиховете на Поета, изпълнени от актьора от Народния театър Йордан Петков-Дуньо, както и на стихове, посветени на Николай Колев – Поета.

Популяризиране на книгата „Светостта на болката“

По-късно тази година на 7 юни по Българското Национално Радио се излъчи специално предаване на „Нощен хоризонт“ с водещата Кармен Манукян, посветено на поезията на Николай Колев – Поета и отбелязващата паметна годишнина книга „Светостта на болката“. В предаването взеха участие актьорът от Народния театър Йордан Петков-Дуньо, Николай Петков, свещеник в църквата „Св. Пророк Илия“ и писател, Свежа Дачева, редактор на „Светостта на болката“, Любомир Николов, поет, преводач, журналист и Людмила, дъщеря на Поета.

Ново издание на стихове от Николай Колев – Поета, посветено на 840-тата годишнина от въстанието на Асеневици, обявяването на Търновград за столица и началото на Второто българско царство

На 26 септември, само преди месец, приятели и почитатели на големия великотърновски автор се събраха в Художествената галерия „Борис Денев“ в старата столица за литературно четене, посветено на неговото творчество. Събитието беше част от програмата „АРТ лято“ на община Велико Търново. Стихотворенията на Поета бяха рецити-

рани от младия актьор на Музикално-драматичния театър „Константин Кисимов“ Кирил Милушев, а след това срещата премина в свободен разговор за автора и творчеството му. Тези, които са го познавали лично, сред които проф. Анчо Калоянов от Великотърновския университет, поета Янислав Янков, поета Здравко Пеев, проф. Сава Василев и др. разказаха и спомени от срещите си с него.

На събитието беше представена нова книга на Поета, която се издава по повод 840-та годишнина от въстанието на Асеновци, обявяването на Търновград за столица и началото на Второто българско царство. Стихосбирката със заглавие „Църквата Свети Димитър“ съдържа творби на автора на историческа тематика и стихове, посветени на Търновград.

Непубликувани творби

Непубликуваните творби на Поета са все още многобройни. Те са на тетрадки с ръкописи, в папки с листове, препечатани на машина текстове, чието мастило вече избледнява от времето, а други – са повредени отчасти. В хода на започналия процес по събиране, съхраняване и дигитализиране на архива с творчеството на Николай Колев – Поета, се включиха и доц. Ния Радева с личния архив на творчеството на Поета, събиран през годините от баща ѝ, акад. Ив. Радев, текстове, пазени от Христо Христов, първи братовчед на Поета, стихотворения, притежавани от поета и приятеля на твореца, Здравко Пеев от Велико Търново. Голяма част от архивите бяха дигитализирани и набрани в съответните компютърни приложения и текстови формати, което осигури възможност да се подготви и електронна книга.

Издирването и дигитализирането на лирическите текстове, създадени от Николай Колев-Поета, позволява те не само да са обработени в архив, да са съхранени, но и да достигнат до читателя независимо от времето така, както трябва да бъде с истинската поезия.

Библиография:

1. **Дачева, Св.** Предговор към „Светостта на болката“, С. 2025
2. **Кенанов, Д.** „Тихата лирика и търновското студентство“, изд. „ПИК“ 2023

3. **Кенанов, Д.** „Зажъдица за прочити“, изд. „ПИК“ 2023
4. **Колев, Н.** „Спасена памет“, изд. „Слово“ 1990
5. **Колев, Н.** „Неподозирани шедьоври“. изд. „Български писател“, 2005
6. **Колев, Н.** „Светостта на болката“, С. ИК „Чон“ 2025
7. **Колев, Н.** „Светостта на болката“, С. ИК „Чон“ 2025 (електронно издание ISBN 978-619-93158-1-1)
8. **Колев, Н.** „Църквата свети Димитър“, С. ИК „Чон“ 2025
9. **Радев, Ив.** предговор към „Спасена памет“, изд. Слово 2005
10. **Радков, Р.** предговор към „Неподозирани шедьоври“. изд. „Български писател“, 2005

За автора:

Людмила Тодорова е дъщеря на поета Николай Колев. Регистрирана е като автор-издател в Националния регистър към Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ и собственик на ИК „ЧОН“ ЕООД.

Съдържание/Content

Предговор	5
<i>От съставителите</i>	
Уводни думи	12
<i>д-р Иван Александров</i>	
Дигиталната библиотека на Централната университетска библиотека „Михай Еминеску” в Яш: Модерен подход за съхраняване и достъп.....	15
<i>Симона Синзиану, Алина Филимон, Оана Мерчеш</i>	
<i>The Digital Library Of The “Mihai Eminescu” Central University Library Of Iași: A Modern Approach To Preservation And Access</i>	
<i>Simona Sînzianu, Alina Filimon, Oana Mercheș</i>	
Читалня с колекция и архив „Проф. Богдан Богданов, д.н.“: от лична библиотека към дигитален академичен ресурс	25
<i>Ангелина Гимишева, Юлияна Станимирова</i>	
<i>Reading Room With The Collection And Archive Of „Prof. Bogdan Bogdanov, D.Sc.“: From Personal Library To Digital Academic Resource</i>	
<i>Angelina Gimisheva, Yuliyana Stanimirova</i>	
Унапређење дигитализације библиотечке грађе кроз пројектне активности у народној библиотеци „Стеван Сремац“ – Ниш.....	38
<i>Соња Шуковић, Александра Аџић</i>	
<i>Enhancing The Digitization Of Library Materials Through Project-Based Activities At The “Stevan Sremac” Public Library In Niš</i>	
<i>Sonja Sukovic, Aleksandra Adzic</i>	
Зачувување, дигитализација и популаризација на движното културно наследство во библиотеките.....	49
<i>Аница Милева, Гонца Анастасова</i>	
<i>Preservation, Digitization And Popularization Of Movable Cultural Heritage</i>	
<i>Anica Mileva, Gonca Anastasova</i>	

**Между духовната пробуда и скеча или за илюстрацията
в рекламната стратегия на българската католическа
периодика от началото на ХХ век..... 64**

доц. д-р Васил Загоров

*Between Spiritual Awakening And Sketch: On Illustration
In The Advertising Strategy Of Bulgarian Catholic Periodicals
At The Beginning Of The 20th Century*

Assoc. Prof. Dr. Vasil Zagorov

**Книги, библиотеки и печати: по следите на книжовните
колекции на българските католически ордени (1878 – 1944)..... 79**

гл. ас. д-р Габриела Ангелова

*Books, Libraries, And Seals: A Study Of The Book Collections
Of The Bulgarian Catholic Orders (1878 – 1944)*

Assist. Prof. Dr. Gabriela Angelova

**Медийното представяне на българското културно наследство
като част от публичния образ на страната 95**

гл. ас. д-р Марина Маринова

*The Media Representation Of Bulgarian Cultural Heritage
As Part Of The Country's Public Image*

Assoc. Prof. Dr. Marina Marinova

**Диалог с изкуствения интелект за краеведската дейност
и дигитализирането на книжовно-документалното наследство 106**

д-р Светослава Димитрова-Станева, гл. ас. д-р Гергана

Янчева, гл. ас. д-р Камелия Планска-Симеонова

*Dialogue With Artificial Intelligence On Local History Activities
And The Digitization Of Literary And Documentary Heritage*

Dr. Svetoslava Dimitrova-Staneva, Senior Assistant Dr. Gergana

Yancheva, Senior Assistant Dr. Kamelia Planska-Simeonova

**Участието на Народна библиотека „Иван Вазов“ в проект
PressMint: дигитални ресурси в контекста на споделеното
европейско наследство 119**

Иван Крачанов, Димитър Минев

*The Participation Of National Library Ivan Vazov In The Pressmint Project:
Digital Resources In The Context Of A Shared European Heritage*

Ivan Kratchanov, Dimitar Minev

**Виртуална възстановка на олтар от средновековна църква в
археологически обект „Шушманец“, Великотърновско 131**

проф. д-р Николай Кънев, доц. д-р Пламен Събев

*Virtual Restoration Of An Altar From A Medieval Church
In The „Shushmanets“ Archaeological Zone, Veliko Tarnovo*

Prof. Dr. Nikolay Kanev, Assoc. Prof. Dr. Plamen Sabev

- Петко Р. Славейков и скритото зад QR кода (проект за популяризиране на живота и делото на Петко Р. Славейков чрез кратки видеа, посредством QR код) 144**
д-р Атанаска Стамболийска, д-р Симеон Бояджиев
Petko R. Slaveykov And The Hidden Behind The QR Code (a project on the popularization of the life and work of Petko R. Slaveykov on short videos, accessible through a QR code)
Dr. Atanaska Stamboliyska, Dr. Simeon Boyadzhiev
- Опазване, дигитализиране и популяризиране на поезията на търновския творец Николай Колев – Поета 148**
Людмила Тодорова
Preservation, Digitization And Popularization Of The Poetry Of The Veliko Tarnovo Artist Nikolay Kolev – The Poet
Lyudmila Todorova
- Дигитални ресурси в библиотечната система на Република Северна Македония 158**
доц. д-р Милен Михов
Digital Resources In The Library System Of The Republic Of North Macedonia
Assoc. Prof. Dr. Milen Mihov
- Разширен хронологичен доклад за развитието на Прима-Софт ООД и СофтЛиб ООД, приноса към библиотечното дело и дигитализацията 170**
Ивайло Георгиев, Виолина Георгиева
Expanded Chronological Report On The Development Of Prima-Soft And Softlib And Our Contribution To Library Work And Digital Transformation
Ivaylo Georgiev, Violina Georgieva
- „Писменото съкровище по Долен Дунав“ – дигиталната памет на региона и нейното значение за културната идентичност 177**
Николай Господинов
“The Written Treasure Of The Lower Danube” – The Digital Memory Of The Region And Its Importance For Cultural Identity
Nikolay Gospodinov
- Портретът „Христина Морфова и Людмила Проконова“ на Елисавета Консулова-Вазова като част от националното културно наследство: опазване и популяризиране 190**
д-р Мария Бранкова
The Portrait “Hristina Morfova And Lyudmila Prokopova” By Elisaveta Konsulova-Vazova As Part Of The National Cultural Heritage: Preservation And Promotion
Dr. Mariya Brankova

**Аудио архиви на културната памет: грамофонната
плоча – предизвикателства и възможности за опазване 198**

Емилия Боянова

*Audio Archives Of Cultural Memory: The Gramophone Record –
Challenges And Opportunities For Preservation*

Emilia Boyanova

**За Диплографията или Двойното счетоводство и търговската
терминология в документи на Евлогий и Христо Георгиеви
(из архива на Евлогий и Христо Георгиеви при НА-БАН)..... 207**

Георги Георгиев

*On The Diplographic Or Double-Entry Bookkeeping In The Commercial
Records Of Evlogi And Hristo Georgievi (from the archives of the Evlogi
and Hristo Georgievi brothers at the Bulgarian Academy of Sciences)*

Georgi Georgiev

**История и статут на Националното сдружение на общините
в Република България..... 223**

д-р Светослав Мишев

*History And Status Of The National Association Of Municipalities
In The Republic Of Bulgaria*

Dr. Svetoslav Mishev

**Ориенталската ръкописна колекция в Националната библиотека
„Св. св. Кирил и Методий“ (формиране, състав, разкриване) 235**

д-р Невена Граматикова

*The Oriental Manuscript Collection In The „St. St. Cyril And
Methodius“ National Library (Formation, Composition, Disclosure)*

Dr. Nevena Gramatikova

**Християнски елементи на движимото културно наследство
и взаимодействието между Църква и Държава за тяхното
съхранение, употреба и популяризиране..... 250**

ст. ик. Павел Гърбов

*Christian Elements Of Movable Cultural Heritage And The Interaction
Between Church And State For Their Preservation, Use And Promotion*

Stavr. Economos Pavel Garbov

Великият молебен богородичен канон на Теодор Дука Ласкар 256

проф. хабил. д-р Димитър Кенанов

The Great Litany To The Virgin Mary By Theodor Doukas Laskaris

Prof. Habil Dr. Dimitar Kenanov

**За значението на маргиналиите в старопечатните книги
(По материали от библиотеката при Шуменския
университет „Епископ Константин Преславски“)..... 281**

гл. ас. д-р Данко Георгиев

*On The Significance Of Marginalia In Old Printed Books
(Based On Materials From The Library Of The Shumen University
„Bishop Konstantin Preslavski“)*

Chief. Assist. Prof. Dr. Danko Georgiev

**Рестаурация на книжни материали от фонда
на Регионален Исторически Музей – Шумен..... 296**

Галина Якимова

*Restoration Of Book Materials From The Fund Of The Regional
Historical Museum – Shumen*

Galina Yakimova

**Хибридно наследство: „Приказка за приказни герои“ като мост
между детската литература, музиката и дигиталното бъдеще..... 302**

Мая Паскова, д-р Габриел Георгиев

*Hybrid Heritage: “A Tale Of Fairy-Tale Heroes” As A Bridge Between
Children’s Literature, Music, And The Digital Future*

Maya Paskova, Dr. Gabriel Georgiev

**Поредицата „Златна библиотека“ и приносът ѝ
за адаптирането на класическата литература
за детската публика през 30-те – 40-те години на XX в. 312**

проф. д-р Алберт Бенбасат

*The Golden Library Series And Its Contribution To The Adaptation Of
Classical Literature For Children’s Audiences In The 1930s And 1940s*

Prof. Dr. Albert Benbassat

**Екологично устойчиви биотехнологии за опазване
на писменото културно наследство 325**

гл. ас. д-р инж. Искра Цветанска

*Environmentally Sustainable Biotechnologies For The Preservation
Of Written Cultural Heritage*

Assist. Prof. Dr. Eng. Iskra Tsvetanska

**Учебници и практически ръководства
от калоферския учител Никола Начов 334**

доц. д-р Александър Ковачев

*Textbooks And Educational Support Materials
By The Teacher Nikola Nachov*

Assoc. Prof. Dr. Alexander Kovachev

**Търновецът Джорджо Момчев –
благотворителна и обществена дейност 346**
проф. д-р Светла Атанасова

*Georgio Momchev From Turnovo – Charity And Public Activities
Prof. Dr. Svetla Atanasova*

**Аспекти от прилагане защитата интересите на държавата
като собственик и пазител на документите от Националния
архивен фонд. Нормативни основания, предизвикателства
и анализи на критериите за достъпност на документите
и повишаване цените на услугите 353**
д-р Тихомир Тонков

*Aspects Of Implementing The Protection Of The Interests
Of The State As The Owner And Custodian Of Documents
From The National Archival Fund. Normative Grounds,
Challenges And Analyses Of The Criteria For Accessibility
Of Documents And Increasing The Prices Of Services
Dr. Tihomir Tonkov*

**Популяризиране на движимото културно
наследство сред „дигиталните туземци“ 365**
ас. д-р Стефка Чернева

*Promoting Movable Cultural Heritage Among “Digital Tribesman”
Assistant Dr. Stefka Cherneva*

**Съхраняване и популяризиране на местно културно
наследство чрез краеведските сайтове на Регионална
библиотека „Стилиян Чилингиров“ – Шумен 374**
Николай Лазаров

*Preservation And Promotion Of Local Cultural Heritage Through The
Regional Studies Websites Of The “Stilian Chilingirov”
Regional Library – Shumen
Nikolay Lazarov*

**Литературата като инструмент за социална промяна:
участието на РБ „П. Р. Славейков“ в проекта G-BOOK 3 ..... 382**
Мартина Янкова-Радолова

*Literature As A Tool For Social Change: The Participation
Of The Rb “P. R. Slaveykov” In The G-Book 3 Project
Martina Yankova-Radolova*

**Библиотекаря в годините на Поликризите –
как да поддържа благополучието? 390**
Йоана Чапска

*The Librarian In A Polycrisis World – How To Foster Well-Being?
Joanna Chapska*

**Библиотека НУ-УБ „Гоце Делчев“ Штип
и културно наследство: состојба и дејности..... 408**

Jovana Rilak

*Library Of The NI-UL „Goce Delchev“ Shtip
And Cultural Heritage: Status And Activities
Jovana Rilak*

**Петте најголеми библиотеки во Европа
и нивните културни наследства 418**

Билјана Миладинова, Ирена Тонева

*The Five Largest Libraries In Europe And Their Cultural Heritage
Biljana Miladinova, Irena Toneva*

**Устойчиво развитие, иновации, застој. Бележки към актуалното
състояние на българската библиотечна наука и практика..... 428**

доц. д-р Евгения Русинова

*Sustainable Development, Innovation, Stagnation.
Notes On The Current State Of Bulgarian Library Science And Practice
Assoc. Prof. PhD Evgeniya Rusinova*

**Едиционната дейност на Съюзите „Отец Паисий“ (1928 – 1943) –
явление в българското книгоиздаване..... 436**

Николай Поппетров

*The Publishing Activities Of The „Father Paisii“ Unions (1928 – 1943) –
A Phenomenon In The Bulgarian Book Publishing
Nikolay Poppetrov*

БИБЛИОТЕКИ – ЧЕТЕНЕ – КОМУНИКАЦИИ

Двадесет и четвърта национална научна
конференция с международно участие

Велико Търново, 13 – 14 ноември 2025 г.

Българска

Първо издание

Научна

Съставители: проф. Ивелин Иванов
д-р Иван Александров

Формат 60x90/16

Печатни коли 28,5

Печат: Печатница „Сира“ Велико Търново